

Zdravstveno stanje i zdravstvena zaštita pučanstva starije životne dobi u Osječko-baranjskoj županiji

Samardžić S, Santo T, Kraljik N

Zavod za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije

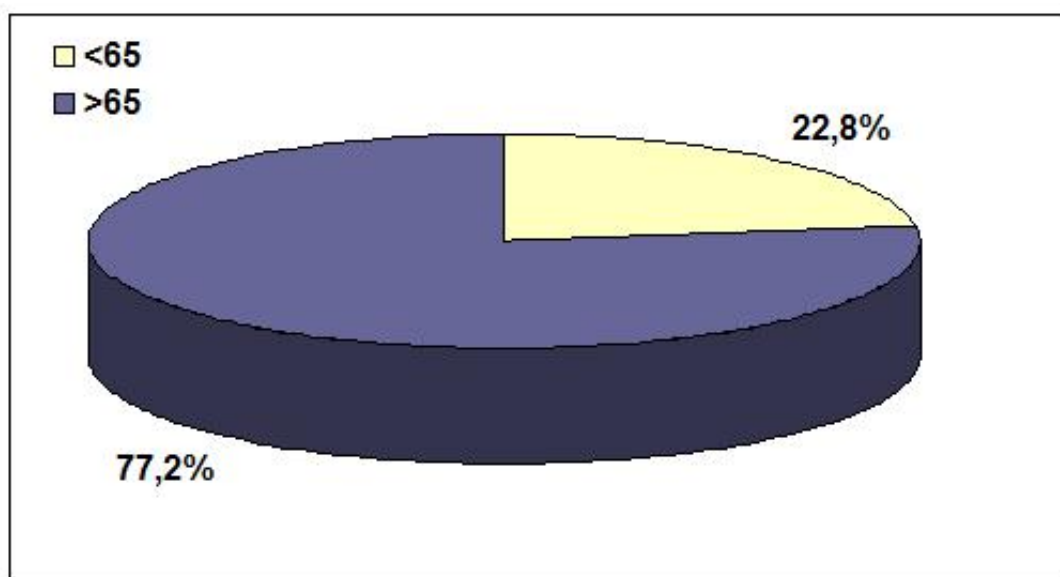
Demografske značajke pučanstva Osječko-baranjske županije

Procesi promjene dobne strukture stanovništva, baš kao i najrazvijenije zemlje Europe, zahvatili su i Hrvatsku. Udio stanovništva starijeg od 65 godina je premašio 10% 1971. godine, i od tada se povećava. Prema klasifikaciji Ujedinjenih Naroda zemlje s udjelom stanovništva starijeg od 65 godina većim od 10% se ubrajaju u zemlje sa vrlo starim pučanstvom. Prema popisu stanovništva iz 2001. godine u Hrvatskoj je bilo 15,5%, a u Osječko-baranjskoj županiji 14,7% osoba starijih od 65 godina.

Mortalitet osoba starije životne dobi

Dobna struktura ukupnog mortaliteta u Osječko-baranjskoj županiji pokazuje da najviši udjel od 77,2% imaju stariji od 65 godina (3.031 od ukupno umrlih 3.927) (slika 1). Od svih umrlih muškaraca je 33% (628 muškaraca) mlađe od 65 godina. Od svih umrlih žena je 13% (265 žena) mlađe od 65 godina.

Slika 1. Udio umrlih starijih od 65 godina u svim smrtima u Osječko-baranjskoj županiji u 2006. godini



Izvor podataka: Državni zavod za statistiku, DEM-2/2006.

Analiza uzroka smrti osoba starijih od 65 godina za Osječko-baranjsku županiju u 2006. godini pokazuje da cirkulacijske bolesti imaju najvišu stopu od 425/10.000 stanovnika, a slijede novotvorine sa stopom 183/10.000 stanovnika (tablica 1). Slijedile su ozljede, trovanja i ostale posljedice vanjskih uzroka (46/10.000 stanovnika), bolesti dišnog sustava (35/10.000 stanovnika) i bolesti probavnog sustava (34/10.000 stanovnika).

Tablica 1. Rang ljestvica prvih pet skupina bolesti kao uzrok smrti u Osječko-baranjskoj županiji 2006. godine u osoba starijih od 65 godina – broj i stopa na 10.000 stanovnika

skupina bolesti	broj	stopa /10.000
I00-I99 bolesti cirkulacijskog sustava	2097	425
C00-D48 novotvorine	904	183
S00-T98 ozljede, otrovanja i ostale posljedice vanjskih uzroka	228	46
J00-J99 bolesti dišnog sustava	171	35
K00-K93 bolesti probavnog sustava	168	34
prvih 5 uzroka smrti	3.568	723
ukupno	3.924	795
% prvih 5 skupina u ukupnom mortalitetu	90,9%	90,9%

Izvor podataka: Državni zavod za statistiku, DEM-2/2006.

Osobe starije životne dobi u ordinacijama opće/obiteljske medicine

Prema broju osiguranika i timova opće medicine, jedan je tim u 2006. godini skrbio za 328 osiguranika starijih od 65 godina. U vremenskom je razdoblju od devet godina uočljiv porast broja osiguranika starijih od 65 godina u skrbi liječnika obiteljske medicine, kao i porast broja posjeta (slika 2).

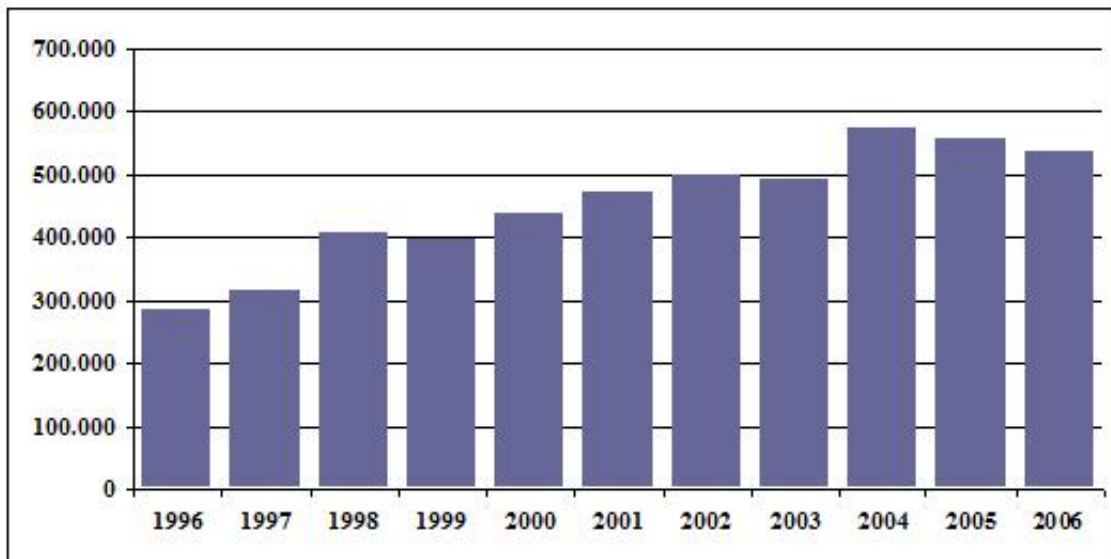
Tablica 2. Pokazatelji djelatnosti opće medicine u Osječko-baranjskoj županiji - osiguranici stariji od 65 godina (N)

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
timova	150	151	176	172	172	173	174	175	174	170	169
osiguranika u skrbi	51.346	44.106	55.703	48.786	54.499	56.252	55.146	56.383	61.379	64.329	55.491
posjeta u ordinaciji	286.113	315.833	406.358	395.999	438.680	473.268	500.767	491.868	573.455	558.621	536.303
posjeta u kući bolesnika	-	8.224	10.298	10.304	12.819	11.211	13.270	15.342	14.728	13.419	11.419
pregleda u ordinaciji	238.626	253.358	332.608	321.322	302.553	366.824	403.161	394.057	441.959	424.077	362.750
pregleda u kući bolesnika	-	4.931	8.449	6.992	8.202	7.956	11.223	12.198	13.350	11.606	9.591
upućivanje na specijalistički pregled	88.667	92.711	90.260	60.272	104.362	121.237	134.030	138.508	160.953	167.918	174.806

Izvor podataka: ZZJZ Osječko-baranjske županije, Služba za socijalnu medicinu

Broj posjeta u ordinacijama obiteljske medicine je u vremenskom razdoblju od 1996. godine porastao za 87,4% (s 286.113 u 1996. na 536.303 u 2006. godini) (tablica 2).

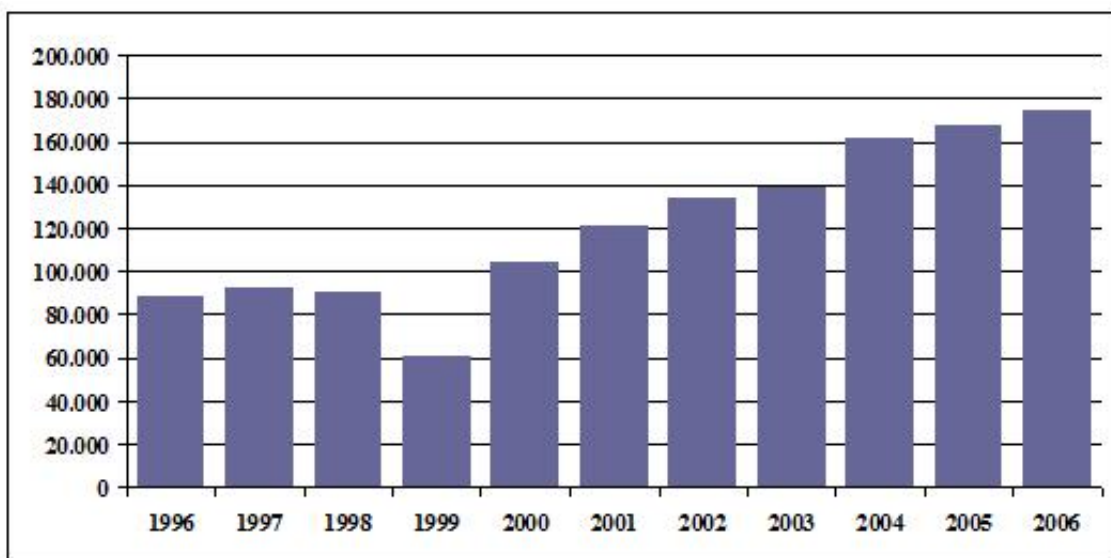
Slika 2. Broj posjeta u ordinaciji liječnika opće medicine osiguranika starijih od 65 godina u Osječko-baranjskoj županiji – od 1996. do 2006. godine



Izvor podataka: ZZJZ Osječko-baranjske županije, Služba za socijalnu medicinu

Broj upućivanja na specijalistički pregled je porastao za 97,1% (s 88.667 u 1996. na 174.806 u 2006. godini) (slika 3).

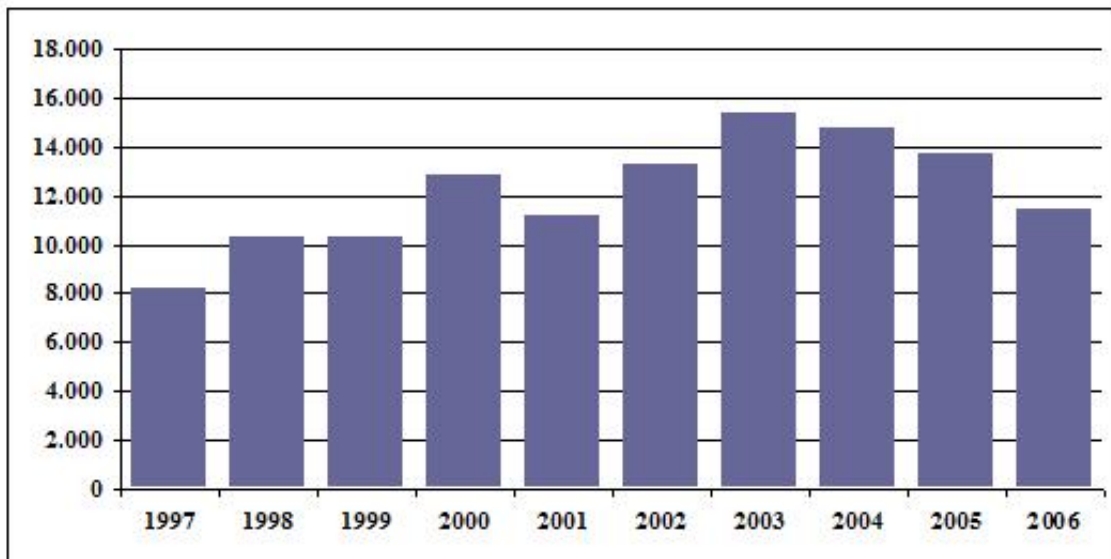
Slika 3. Upućivanje na specijalistički pregled osiguranika starijih od 65 godina u Osječko-baranjskoj županiji od 1996. do 2006. godine



Izvor podataka: ZZJZ Osječko-baranjske županije, Služba za socijalnu medicinu

Broj je posjeta u kući osiguranika starijih od 65 godina porastao u razdoblju od 1997. godine za 38,8 % (s 8.224 u 1997. na 11.419 u 2006. godini) (slika 4).

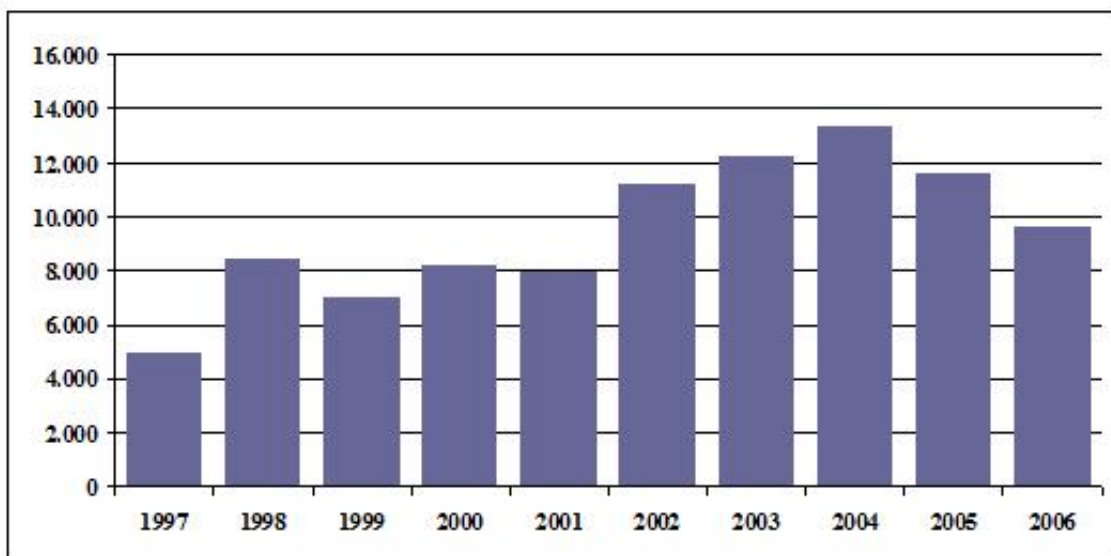
Slika 4. Broj posjeta u kući osiguranika starijih od 65 godina u Osječko-baranjskoj županiji od 1997. do 2006. godine



Izvor podataka: ZZJZ Osječko-baranjske županije, Služba za socijalnu medicinu

Za 94,5% se povećao i broj pregleda u kući osiguranika starijih od 65 godina (4.931 u 1997, a 9.591 u 2006.). U odnosu na 2004. godinu, kada je zabilježeno 13.350 pregleda u kući, uočljiv je trend smanjenja, jer je 2006. zabilježen 9.591 pregled (slika 5).

Slika 5. Broj pregleda u kući osiguranika starijih od 65 godina u Osječko-baranjskoj županiji od 1997. do 2006. godine



Izvor podataka: ZZJZ Osječko-baranjske županije, Služba za socijalnu medicinu

Zaključno, iako je broj osiguranika starijih od 65 godina manji nego 2005. godine, značajno je porastao broj upućivanja na specijalističke preglede, što dodatno opterećuje specijalističko-konzilijarnu zdravstvenu zaštitu. S druge strane, primjetan je broj pada broja kućnih pregleda u primarnoj zdravstvenoj zaštiti kao i pad broja pregleda obavljenih u kući osiguranika. Kod osiguranika starijih od 65 godina je 2006. godine zabilježeno samo 102 preventivna i 83 sistematska pregleda što je smanjenje u odnosu na 1996. godinu za 3,6 puta (tablica 3). Preventivnim je i sistematskim pregledima 2006. godine bilo obuhvaćeno samo 0,3% osiguranika starijih od 65 godina.

Tablica 3. Sistematski i preventivni pregledi osiguranika starijih od 65 godina u djelatnost opće medicine u Osječko-baranjskoj županiji od 1996. do 2006. godine

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
preventivni	647	1.233	983	187	100	61	234	148	107	175	102
sistematski	14	89	123	124	49	20	18	976	77	99	83
ukupno	661	1.322	1.106	311	149	81	252	1.124	184	274	185

Izvor podataka: ZZJZ Osječko-baranjske županije, Služba za socijalnu medicinu

Osobe starije životne dobi u specijalističko konzilijarnoj djelatnosti

U Osječko-baranjskoj županiji je tijekom 2006. godine zabilježeno 137.211 specijalističko-konzilijarnih pregleda. To je u odnosu na 2005. godinu povećanje za 4,8%, a u odnosu na 1995. godinu broj se pregleda povećao za više od 100.000 pregleda. Udio je pregleda starijih od 65 godina u svim specijalističko-konzilijarnim pregledima 2006. godine iznosio 24% u odnosu na 1995. godinu kada je taj udio bio 14%. U 2006. godini je najviše specijalističko-konzilijarnih pregleda osiguranika starijih od 65 godina zabilježeno na internoj medicini (30.213), oftalmologiji (21.300), kirurgiji (18.587) i urologiji (12.030) (tablica 4).

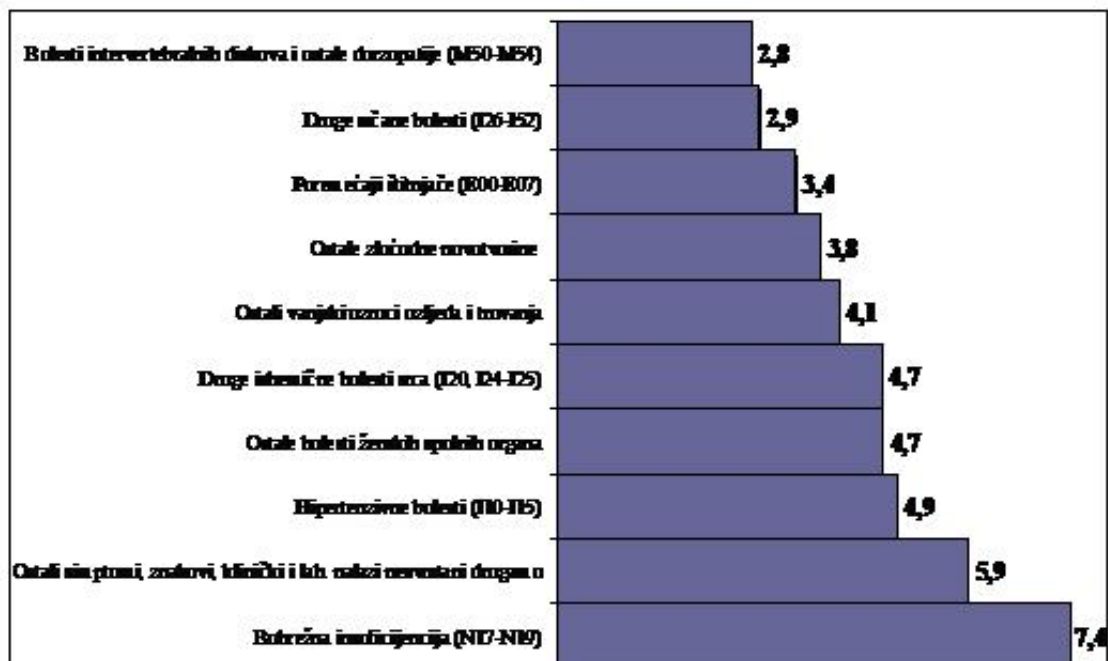
Tablica 4. Broj pregleda osiguranika starijih od 65 godina u specijalističko-konzilijarnoj djelatnosti u Osječko-baranjskoj županiji u 2006. godini

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004.	2005.	2006.
UKUPNO	31.636	72.934	92.027	95.119	94.989	110.001	113.013	126.051	116.975	139.022	130.923	137.211
Anest. i int. liječ.	-	-	118	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Fiz. med. i reh.	1.851	3.963	1.726	3.313	1.402	3.440	4.634	4.934	6.270	7.659	7.766	10.303
Ginekologija	353	755	588	971	1.147	849	815	1.105	1.662	2.048	949	1.045
Infektologija	136	216	779	265	339	579	409	503	480	628	807	984
Interna medicina	5.840	14.663	10.754	19.670	22.497	16.742	19.158	23.835	30.492	36.683	29.349	30.213
Kardiologija	-	-	1311	1423	-	204	716	-	-	-	-	-
Kirurgija	3.916	12.097	18.156	13.692	14.307	17.372	16.895	18.038	17.472	17.617	18.110	18.587
Kožne i sp. bel.	1.042	1.908	1.923	2.387	2.688	2.530	2.384	2.559	3.220	3.644	3.821	4.021
Maksilofac. kir.	947	1.275	3.802	1.903	2.014	3.367	2.718	2.657	2.468	2.593	1.943	2.144
Neurokirurgija	51	135	150	177	222	206	277	314	328	478	543	629
Neurologija	2.398	4.639	5.570	5.801	7.392	4.655	4.957	5.871	6.320	6.881	6.476	6.468
Nuklear. med.	790	2.898	3.531	5.678	-	4.208	5.132	6.804	-	4.240	1.658	3.979
Oftalmologija	7.670	14.079	19.979	18.135	18.799	21.429	22.269	20.636	21.700	22.430	24.341	21.300
Onkol. i radiot.	882	2.475	2.244	2.841	3.148	2.329	2.423	2.967	3.126	3.022	3.637	4.207
ORL	805	1.405	2.699	3.480	4.120	3.841	4.099	4.198	4.582	5.010	4.978	5.214
Ortopedija	560	1.299	2.850	1.932	2.262	2.536	2.494	3.292	757	4.295	4.984	4.753
Pedijatrija	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Pneumofiziol.	444	3.669	4.199	3.851	4.836	6.622	4.600	5.371	6.197	7.099	6.998	8.037
Psihijatrija	416	1.218	1.704	1.962	2.481	2.158	2.118	2.409	2.616	3.324	3.265	3.297
Reumatologija	1.039	-	889	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Urologija	2.491	6.240	9.055	7.633	7.335	16.934	16.915	20.558	9.285	11.371	11.298	12.030

Izvor podataka: ZZJZ Osječko-baranjske županije, Služba za socijalnu medicinu

Najčešći su razlozi specijalističko-konzilijarnih pregleda bubrežna insuficijencija (14.376 ili 7,4%), ostali simptomi, znakovi, klinički i laboratorijski nalazi nesvrstani drugamo (11.487 ili 5,9%), hipertenzivne bolesti (9.489 ili 4,9%), ostale bolesti ženskih spolnih organa (9.090 ili 4,7%), druge ishemične bolesti srca (9.087 ili 4,7%), ostali vanjski uzroci ozljeda i otrovanja (7.879 ili 4,1%), ostale zloćudne novotvorine (7.354 ili 3,8%), poremećaji štitnjače (6.652 ili 3,4%), druge srčane bolesti (5.657 ili 2,9%) i bolesti intervertebralnih diskova (5.417 ili 2,8%) (slika 6).

Slika 6. Najčešći razlozi korištenja specijalističko-konzilijarne djelatnosti osoba starijih od 65 godina u Osječko-baranjskoj županiji u 2006. godini



Izvor podataka: ZZJZ Osječko-baranjske županije, Služba za socijalnu medicinu
Bolnička zdravstvena zaštita i bolnički pobol osoba starije životne dobi

Prema individualnim prijavama o liječenim bolesnicima (bez osoba na bolničkoj rehabilitaciji) broj hospitaliziranih u dobi od 65 i više godina je 2006. u Osječko-baranjskoj županiji iznosio 12.123 ili 29,6% od ukupno liječenih u bolnicama Županije (tablica 5).

Tablica 5. Hospitalizirani u bolnicama u Osječko-baranjskoj županiji u 2006. godini

	ukupno	0-64	65-74	75-84	85+
broj ispisanih pacijenata	40.893	28.770	7.313	4.287	523
		70,4%	17,9%	10,5%	1,3%
broj dana ležanja	332.007	214.974	71.616	40.431	4.986
		64,7%	21,6%	12,2%	1,5%
prosječna dužina ležanja	8,1	7,5	9,8	9,4	9,5

Izvor podataka: ZZJZ Osječko-baranjske županije, Služba za socijalnu medicinu

Prema grupama bolesti najčešći su razlozi hospitalizacije osoba starijih od 65 godina u 2006. godini bile bolesti cirkulacijskog sustava (2.930 hospitaliziranih ili 24,2%), novotvorine (2.260 hospitaliziranih ili 18,6%), bolesti probavnog sustava (1.171 hospitaliziranih ili 9,7%), bolesti genitourinarnog sustava (906 hospitaliziranih ili 7,5%) i ozljede, trovanja i ostale posljedice vanjskih uzroka (828 hospitalizirana ili 6,8%). Prema pojedinačnim oboljenjima najčešći su uzroci hospitalizacije u dobnoj skupini iznad 65 godina inzult (856 ili 7,1%), prisutnost funkcionalnih usadaka (implantata) (735 ili 6,1%), prijelom bedrene kosti (339 ili 2,8%), kardiomiopatija (333 ili 2,7%) i akutni infarkt miokarda (300 ili 2,5%).

Bolnički pobol starijih osoba

2006. godine je hospitalizirano 7.313 pacijenata u dobi od 65 do 74 godina. Pet su najzastupljenijih uzroka hospitalizacija bile inzult (410 ili 5,6%), prisutnost implantata (391 pacijenta ili 5,3%), akutni infarkt miokarda (173 ili 2,4%), kardiomiopatija (154 ili 2,1%) i žučni kamenci (144 ili 2,0%). U srednjoj starosti, od 75 do 84 godine, 2006. je godine bilo hospitalizirano 4.287 pacijenta. Najčešći su bili inzult (391 ili 9,1%), prisutnost implantata (322 ili 7,5%), prijelom bedrene kosti (179 ili 4,2%), kardiomiopatija (162 ili 3,8%) i akutni infarkt miokarda (118 ili 2,8%). U dobi iznad 85 godina je bilo 2006. godine hospitalizirano 523 osobe. Najčešći su uzrok hospitalizacije bili: prijelom bedrene kosti (58 ili 11,1%), inzult (55 ili 10,5%), prisutnost implantata (22 ili 4,2%), pneumonija (22 ili 4,2%) i kardiomiopatija (17 ili 3,3%).

Osobe starije životne dobi na bolničkoj rehabilitaciji

Prema individualnim prijavama o bolesnicima hospitaliziranim zbog rehabilitacije u 2006. godini je bilo

hospitalizirano 1.028 pacijenata starijih od 65 godina, odnosno 43,6% svih hospitaliziranih (tablica 6).

Tablica 6. Pobol osoba u dobi 65 i više godina na bolničkoj rehabilitaciji u Osječko-baranjskoj županiji u 2006. godini.

	ukupno	0-64	65-74	75-84	85+
broj ispisanih pacijenata	2.360	1.332 56,4%	697 29,5%	316 13,4%	15 0,6%
broj dana ležanja	25.466	14.212 55,8%	7.614 29,9%	3.483 13,7%	157 0,6%
prosječna dužina ležanja	10,8	10,7	10,9	11,0	10,5

Izvor podataka: ZZJZ Osječko-baranjske županije, Služba za socijalnu medicinu

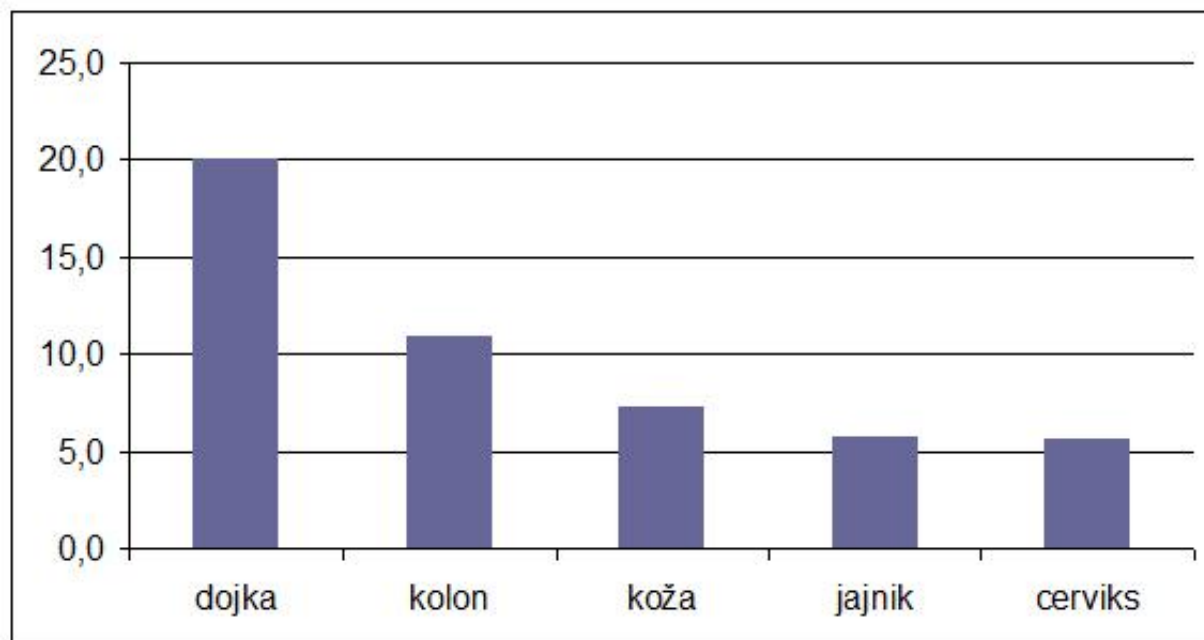
Vodeće skupine bolesti, koje su bile razlog rehabilitacije u 2006., posljedice su cerebrovaskularnih bolesti (338 ili 32,9%), prisutnost funkcionalnih usadaka (254 ili 24,7%), drugi specificirani poremećaji zglobova (77 ili 7,5%), bol u leđima (64 ili 6,2%) i stečeni gubitak udova (60 ili 5,8%). Godine 2006. je u Osječko-baranjskoj županiji u dobi od 65 do 74 godine zbog rehabilitacije bilo hospitalizirano 697 pacijenta. Najčešći razlozi rehabilitacije su bile posljedice cerebrovaskularnih bolesti (201 ili 28,8%), prisutnost funkcionalnih usadaka (159 ili 22,8%), drugi specificirani poremećaji zglobova (59 ili 8,5%), bol u leđima (52 ili 7,5%) i koksartroza (43 ili 6,2%). U srednjoj je starosti (75-84 godine) 2006. godine u Osječko-baranjskoj županiji hospitalizirano 316 pacijenta. Najčešći razlozi rehabilitacije su bile posljedice cerebrovaskularnih bolesti (130 ili 41,1%), prisutnost funkcionalnih usadaka (90 ili 28,5%), stečeni gubitak udova (18 ili 5,7%), koksartroza (14 ili 4,4%) i bol u leđima (11 ili 3,5%). U dubokoj starosti (85 i više godina) 2006. godine je hospitalizirano 15 pacijenata, a razlozi su posljedice cerebrovaskularnih bolesti, prisutnost funkcionalnih usadaka, drugi specificirani poremećaji zglobova bol u leđima i koksartroza.

Maligne bolesti u starijoj životnoj dobi

U Osječko-baranjskoj županiji je u 2006. godini zbog raka hospitalizirano 3.652 osobe, od toga 52,6% muškaraca i 47,4% žena. Od svih oboljelih od malignih bolesti 47% (1.718) je bilo starijih od 65 godina, 986 muškaraca i 732 žene.

Najčešća sijela raka kao uzrok hospitalizacije su bili u 2006. godini za žene starije od 65 godina zloćudna novotvorina dojke (147 ili 20,1%), debelog crijeva (80 ili 10,9%), ostale zloćudne novotvorine kože (53 ili 7,2%), jajnika (42 ili 5,7%) i cerviksa (41 ili 5,6%) (slika 7).

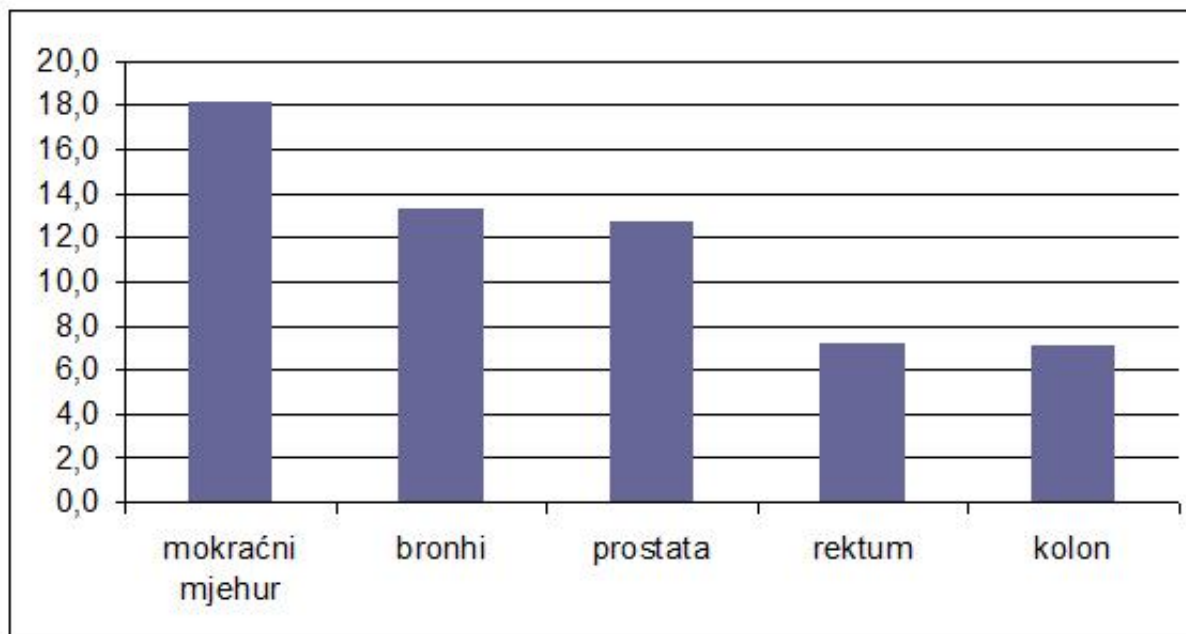
Slika 7. Najčešća sijela karcinoma – uzroka hospitalizacije (%) u žena starijih od 65 godina u 2006. godini u Osječko-baranjskoj županiji



Izvor podataka: ZZJZ Osječko-baranjske županije, Služba za socijalnu medicinu

Za muškarce su to bili zloćudna novotvorina mokraćnog mjehura (179 ili 18,2%), bronha i pluća (131 ili 13,3%), prostate (125 ili 12,7%), rektuma (71 ili 7,2%) i kolona (70 ili 7,1%) (slika 8).

Slika 8. Najčešća sijela karcinoma – uzroka hospitalizacije (%) u muškaraca starijih od 65 godina u 2006. godini u Osječko-baranjskoj županiji



Izvor podataka: ZZJZ Osječko-baranjske županije, Služba za socijalnu medicinu

U 2006. godini je u našoj županiji od novotvorina umrlo 615 osoba starijih od 65 godina, odnosno 20,3% svih umrlih u toj dobi. I u Hrvatskoj su maligne bolesti drugi po redoslijedu uzroka smrti, iza bolesti cirkulacijskog sustava.

Primarna prevencija karcinoma se sastoji od smanjenja izloženosti čimbenicima rizika koji pospešuju nastanak raka. Čimbenici rizika (na koje se može djelovati) su prehrana, navike (pušenje) i tjelesna aktivnost. Najlakše je spriječiti razvoj štetnih navika ili ih mijenjati u mlađoj životnoj dobi, ali se ne smije zanemariti njihova važnost niti u starijoj životnoj dobi. Prestankom izloženosti štetnim agensima smanjuje se rizik za nastanak raka.

Sekundarna se prevencija, odnosno rano otkrivanje tumora, manje primjenjuje u starijim dobnim skupinama obzirom da su važni pokazatelji učinkovitosti programa ranog otkrivanja smanjenje mortaliteta odnosno broja izgubljenih godina života. Papanicolaou-test, koji je test probira za rak vrata maternice, ima manju osjetljivost u starijoj dobi te se ne preporučuje za probir u žena starijih od 65 godina. U dobi od 70 i više godina nije dokazana učinkovitost probira za rak dojke mamografijom.

Mjere tercijarne prevencije odnose se na rehabilitaciju nakon bolesti.

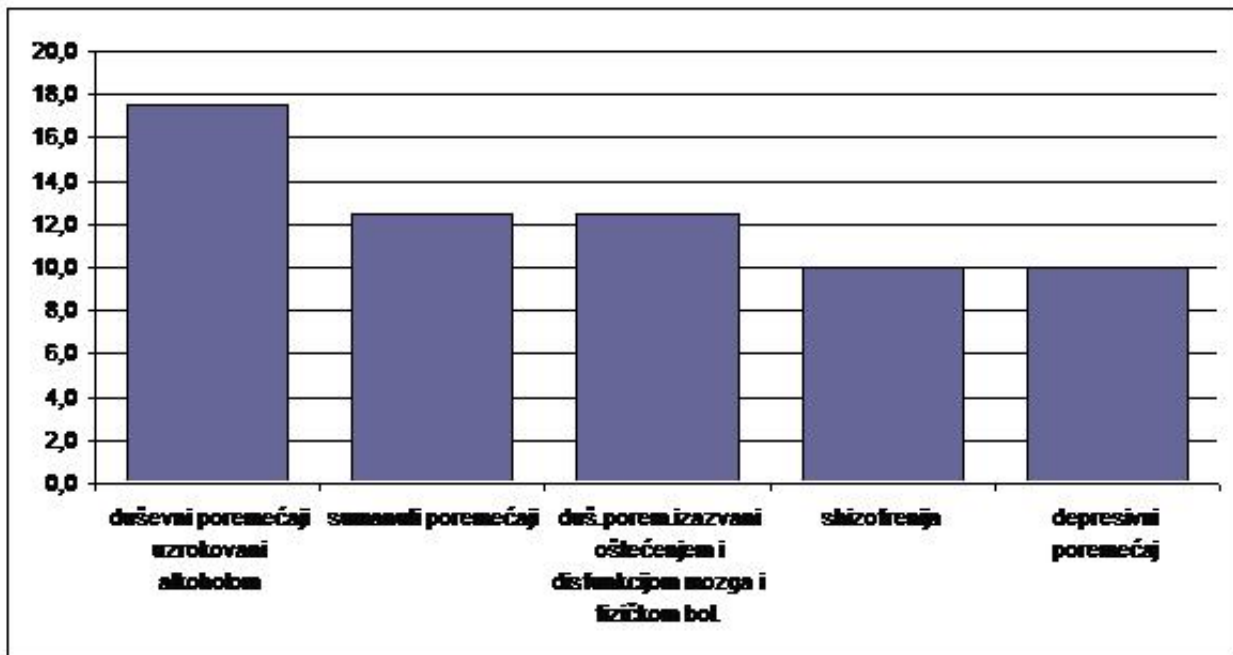
Duševni poremećaji u starijoj životnoj dobi

Duševni poremećaji su uzrok prosječno 6-7% hospitalizacija u Hrvatskoj. 2006. godine u Osječko-baranjskoj županiji su ove bolesti uzrokovale 4,5% svih hospitalizacija, pri čemu treba naglasiti da se u bolnicama na području županije hospitaliziraju uglavnom akutna stanja, dok se dugotrajno pacijenti hospitaliziraju u specijaliziranim psihijatrijskim bolnicama.

2006. godine je hospitalizirano 1.825 pacijenata zbog duševnih poremećaja, od čega 124 u dobi iznad 65 godina (6,8%).

U 2006. godini je najveći broj muškaraca starijih od 65 godina (17,5% svih hospitaliziranih) u Osječko-baranjskoj županiji bio hospitaliziran zbog poremećaja ponašanja uzrokovanih alkoholom (slika 9). Po učestalosti uzorka hospitalizacije, u muškaraca slijede sumanutu poremećaji (12,5%), duševni poremećaji izazvani oštećenjem i disfunkcijom mozga i fizičkom bolešću (12,5%), shizofrenija (10,0%) i depresivni poremećaji (10%).

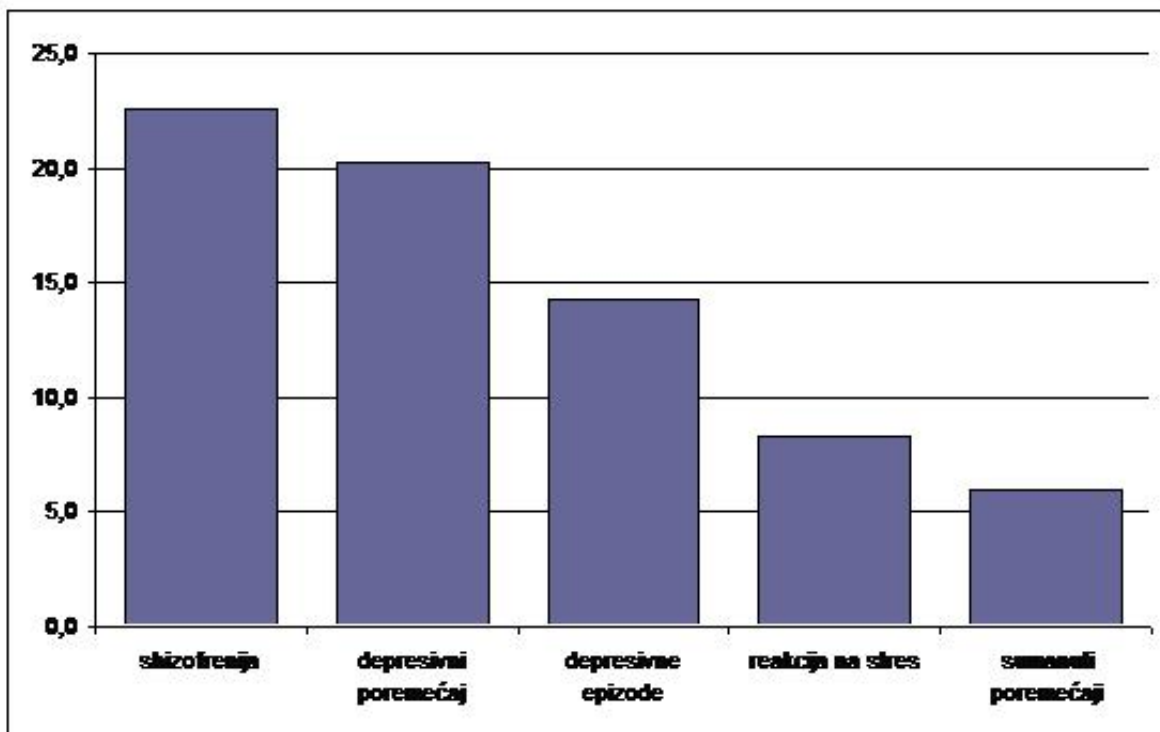
Slika 9. Najčešći uzroci hospitalizacija (%) muškaraca starijih od 65 godina u 2006. godini u Osječko-baranjskoj županiji



Izvor podataka: ZZJZ Osječko-baranjske županije, Služba za socijalnu medicinu

U 2006. godini najčešći uzrok hospitalizacija žena starijih od 65 godina (22,6%) je bila Shizofrenija (slika 10). U žena po učestalosti slijede depresivni poremećaj (20,2%), depresivne epizode (14,3%), reakcija na stres (8,3%) i sumanutli poremećaji (6,0%).

Slika 10. Najčešći uzroci hospitalizacija (%) žena starijih od 65 godina u 2006. godini u Osječko-baranjskoj županiji



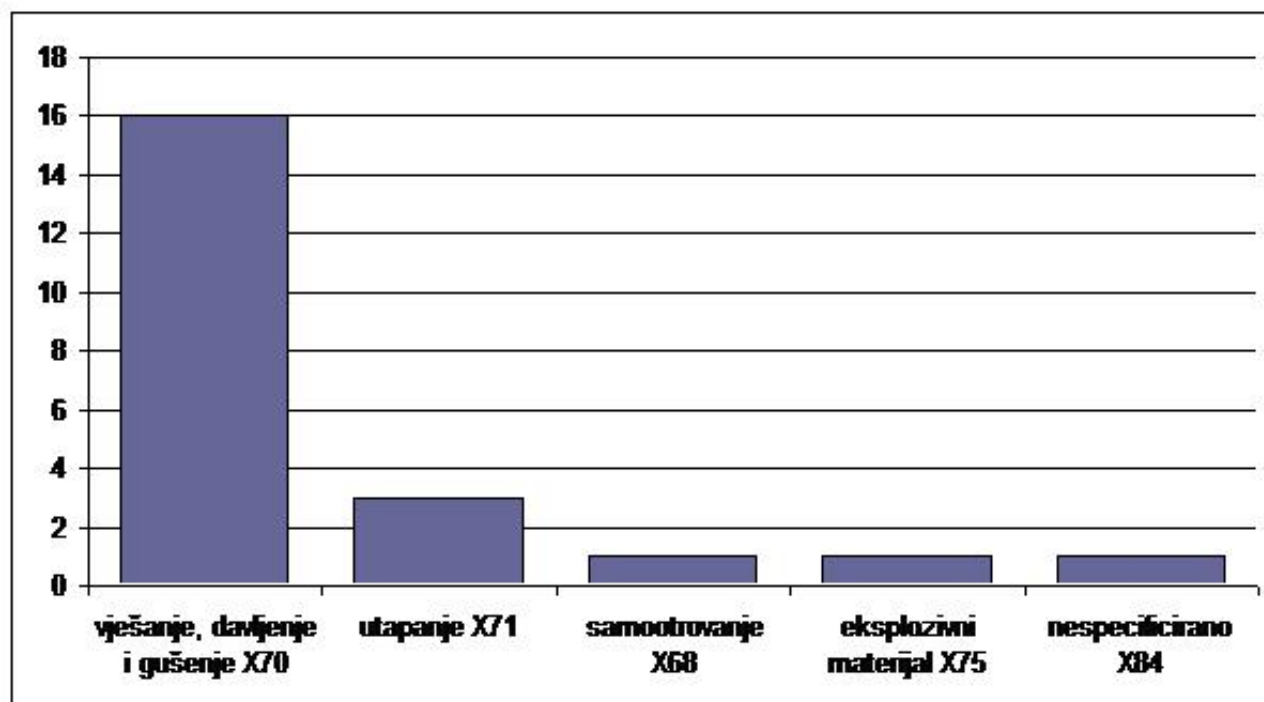
Izvor podataka: ZZJZ Osječko-baranjske županije, Služba za socijalnu medicinu

Prema Prijedlogu Programa mjera zdravstvene zaštite RH propisuju se mjere zaštite duševnog zdravlja koje se provode na raznim nivoima zdravstvene zaštite i u suradnji s mnogim djelatnostima i udrugama. Unapređenje i očuvanje duševnog zdravlja podrazumijeva rad s obiteljima, rizičnim skupinama, grupni rad u domovima umirovljenika te klubovima i udrugama s ciljem povišenja razine duševnog zdravlja, osposobljavanja za sučeljevanje sa svakodnevicom, povećanja sposobnosti za savladavanje kriznih stanja i sprečavanje nastupa duševnog poremećaja. Na razini primarne zdravstvene zaštite se posebno naglašava rano otkrivanje duševnih poremećaja u osoba koje zatraže pomoć radi psihičkih, ali i određenih tjelesnih tegoba. Za duševne se poremećaje uzrokovane alkoholom, shizofreniju, neurotske poremećaje i poremećaje uzrokovane stresom, depresivne poremećaje i demencije propisuju mjere primarne prevencije, dijagnostike, liječenja i rehabilitacije kao i edukacijske i konzultacijske aktivnosti za bolesnika i njegovu okolinu.

Izvršena samoubojstva u starijoj životnoj dobi

2006. godine je na području Osječko-Baranjske županije registrirano 68 samoubojstava, od toga su 22 počinile osobe starije od 65 godina (32,4%). Muškarci stariji od 65 godina su počinili 15 (68,2%) samoubojstava, a žene gotovo trostruko manje (7, 21,8%). Najčešći načini izvršenja samoubojstava su bili samoozljeđivanje vješanjem, davljenjem i gušenjem, utapanje i samootrovanje (slika 11).

Slika 11. Najčešći načini počinjenja samoubojstva osoba starijih od 65 godina u 2006. godini u Osječko-baranjskoj županiji



Izvor podataka: Državni zavod za statistiku, DEM-2/2006.

Cijepljenje osoba starije životne dobi

Cijepljenje je protiv tetanusa (prema podacima WHO) u programu masovnog cijepljenja jedino u Hrvatskoj, iako se preporučuje u mnogim zemljama Europe. U 2006. godini je na području Osječko-baranjske županije cijepljeno 2.275 osoba, odnosno 79,9% predviđenih, a docijepljeno je 1.925 osoba, odnosno 79,7% predviđenih (tablica 7). Cijepljenjem su bile obuhvaćene osobe u dobi 60 godina s dvije doze u razmaku od najmanje 4 tjedna, te trećom dozom 11 mjeseci nakon druge. Jedna doza sadrži 0,5 ml ANA-TE cjepiva. Preporučeno je razdoblje za ovo cijepljenje je od 1. travnja do 31. svibnja. Cijepljenje provode liječnici primarne zdravstvene zaštite, a cjepivo je za sve osobe besplatno.

Tablica 7. Osobe u 60. godini života cijepljeni protiv tetanusa u Osječko-baranjskoj županiji u 2006. godini

	broj osoba	od predviđenih	%
primamo (2 doze)	2.847	2.275	79,9
docjepljivanje	2.415	1.925	79,7

Izvor podataka: ZZJZ Osječko-baranjske županije, Služba za epidemiologiju

Cijepljenje protiv gripe je u Hrvatskoj besplatno za osobe starije od 65 godina. Cijepi se jednom dozom od 0,5 ml mrtvog cjepiva protiv gripe u razdoblju koje prethodi sezoni gripe (listopad i studeni). Cijepljenje se obavlja u primarnoj zdravstvenoj zaštiti i službi za epidemiologiju Zavoda za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije. Posebno se preporučuje cijepljenjem obuhvatiti slijedeće kategorije bolesnika: bolesnike s kroničnom plućnom bolesti, uključujući s astmom, s kroničnom srčanom bolesti, kroničnom metaboličkom bolesti, uključujući dijabetes, s oštećenjima i disfunkcijom bubrega i hemoglobinopatijom, s imunosupresijom uzrokovanom lijekovima ili bolešću. Osobito je važno cijepiti osobe smještene u domovima umirovljenika, u stacionarima te zdravstvenim i drugim ustanovama. U 2006. je godini protiv gripe na području Osječko-baranjske županije cijepljeno 17.529 umirovljenika (tablica 8).

Tablica 8. Osobe starije od 65 godina cijepljene protiv gripe u Osječko-baranjskoj županiji u 2006. godini

mjesto	broj osoba
Osijek	7.951
Valpovo	1.983
Donji Miholjac	622
Našice	1.533
Beli Manastir	2.455
Đakovo	2.985
Ukupno:	17.529

Izvor podataka: ZZJZ Osječko-baranjske županije, Služba za epidemiologiju

Cijepljenje se protiv invazivne bolesti uzrokovane pneumokokom preporučuje svim osobama s povećanim rizikom od ovih infekcija, a to su osobe s kroničnom respiratornom bolesti (osim astme), s kardiovaskularnim bolestima, diabetes mellitusom, kroničnom bolesti jetre (uključivo oštećenja nastala abuzusom alkohola), s kroničnim renalnim oštećenjem ili nefrotskim sindromom, s funkcionalnom ili anatomskom asplenijom i osobama s imunosupresivnim stanjima (leukemija, limfom, multipli mijelom, Hodgkinova bolest, generalizirana maligna bolest, transplantacija organa ili koštane srži). Ovo se cjepivo preporučuje i osobama u stacionarima domova umirovljenika.

Cijepljenje protiv hepatitisa B je prema Zakonu o zaštiti pučanstva od zaraznih bolesti obvezno za sve osobe na dijalizi (poželjno prije početka dijalize), za osobe koje žive u kontaktu s kroničnim nosiocem HbsAg, štíćenike i osoblje ustanova za mentalno retardirane osobe, uz druge kategorije povećanog rizika od parenteralne i seksualne dispoziције. Za starije se osobe preporučuje cijepljenje ukoliko očekuju "hladni" kirurški zahvat ili će biti hospitalizirane na hematološkom i drugim odjelima s velikom potencijalnom ekspozicijom parenteralnim zahvatima i derivatima krvi.

Literatura

1. Zavod za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije. Podaci o zdravstvenom stanju stanovništva i radu zdravstvene djelatnosti u Osječko-baranjskoj županiji u 2006. godini. Zavod za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije. Osijek, 2007.
2. Zavod za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije. Podaci o zdravstvenom stanju i zdravstvenoj zaštiti pučanstva starije životne dobi u Osječko-baranjskoj županiji u 2005. godini. Zavod za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije. Osijek, 2006.
3. Zavod za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije. Podaci o zdravstvenom stanju i zdravstvenoj zaštiti pučanstva starije životne dobi u Osječko-baranjskoj županiji u 2006. godini. Zavod za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije. Osijek, 2007.
4. Hrvatski zavod za javno zdravstvo. Međunarodna klasifikacija bolesti, povreda i uzroka smrti, deseta revizija, svezak 1. Medicinska naklada Zagreb 1994.

Kontakt

Senka Samardžić, dr.med. specijalist javnog zdravstva
 Zavod za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije, Osijek, Hrvatska
 Telefon: +385 31 255731
 Telefaks: +385 31 206870
 e-mail: Senka.Samardzic@zzjz-osijek.hr